

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Folia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s'eu 40 doidecari, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s'eu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 113.

Brasiovu, 30. Novembre 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Dela senatulu imperialu.

Pana la 30. Noemvre se mai desbatu asupra concesiunei drumului de feru Lemberg-Cernauti, care obiectu statatoriu din 8 articule, pasandu si preste a treia cetire se fini in favorea numiteloru tieri.

Salamura. In siedinti'a din 1. Dec. luanduse inainte veniturile ocneloru, la desbaterea generala se scula din Ardealu M. Schuller si trase luarea aminte a casei asupra avutiei celei mari de sare a Ardealului, care sta atatu de bine, incatu locuitorii Ardealului trebue se se mire, intrebandu pentru ce su siliti a compará sarea asia de scumpa dupa ce se afla atata in Ardealu? Comitetul a propusu mai multe mediulóce spre imbunarea starei acesteia, inse ele nu sunt de ajunsu. Pentru Ardealu, mediuloculu celu mai bunu ar' fi comunicatiune mai buna, cale de feru. Atunci Ardealulu ar' pute produce cu 100 mii de maji de sare mai multu si le-ar' pute esporta. In urma mai enumerandu si alte folóse, ce ar' procede dela unu drumu de feru pentru Ardealu, se invoiesce cu propunerile comitetului. Dupa-ce se primi rubric'a bugetului pentru spesele administrarei ocneloru si acoperirea lor, pe care lo vomu vedé in bugetu, celu vomu tipari deosebitu dupa finirea sesiunei, luá cuventulu ministrulu de financia.

de Plener, cu privire la dorinti'a inaintea vorbitoriului Ardeleanu, care 'si arata dorinti'a, cá poporimei cei mai serace din Ardealu se i se inlesnesca pretiulu sarei si in privinti'a fantaniloru de sare se se iè privintia la doririle poporului, dice, ca ar fi de doritu, cá unde natur'a arata indestulare de sare, pentru poporulu pauperu se se ingrijesca de a i se implini lipsele, inse trebue se se puna margini altoru speculatiuni. Ce privesce la Ardealu unele comune au dreptu din tempii mai antici la folosirea fontaniloru de sare, de slatina, salamura, care pana acumu neci ca li se strimtorá, ci din contr'a si altoru comune, cari nu avura dreptu vechiu, li se iertá folosirea fontaneloru de sare. Ceea ce privesce la pretiulu sarei, apoi ea in Ardealu è cu 3—4 fl. mai eftina decatu in alte tieri de coróna. Plat'a lucratoriloru nu póte se fia asemenea precumu neci pretiurile sarei, fiinduca in cea mai mare parte a monarchiei sta sistem'a negociului cu sarea liberu, si indata ce sarea se incredintiédia negociului liberu, trebue se póte si spesele transportului. Ce privesce esportulu sarei, apoi guveruulu se straduesce a'lu immulti. Se primira dupa acésta mai multe puncturi, care cuprindu dorintie deosebite si care in sesiunea a. v. se voru lua inainte dupa cumu le va afla cu cale o comisiune denumita din financiari, doctori, economi si industriari, cari voru erui date acurate privitóre la regularea pretiuriloru sarei, redicarea intrevamiloru si deplin'a eliberare a negociului cu sare, redicarea esportului sarei, aplacidarea pretiuriloru mai eftine pentru saratura de pesce si carne, si pentru folosirea fontaniloru de apa sarata.

Puscariu iea dupa acésta cuventul, spre a dovedi necesitatea de a eliberá folosirea fontaniloru de sare

si salamura in Ardealu. In diurn. Vienei nu aflamu mai pe largu neci acésta cuventare.

Min. de Plener 'i respunde, ca póte dechiará in numele regimului, cumuca acesta nu numai va sustiené comunele in folosirea dreptului ce l'au avutu, ci se va dá inca si altoru comune acestu dreptu, déca voru petitioná pentru folosirea fontaniloru de sare scl. Dupa acésta se iea inainte venitul monopolului de tabacu, care in totalu se pune la 72 mil. 96 mii 950 fl. si scotienduse tóte spesele din tabacu remane venitu curatu 37 mil. 247 mii 372 fl. si se primi si dorinti'a comitetului, cá se se de licentia pe mai multi ani de a cultiva tabacu. Reveni inainte bugetulu justitiei; anumitu propunerea comisiunei pentru imbunarea salariului oficialiloru de conceptu ai judecatoriloru, resp, procuratoriloru de statu, fia consiliari, secretari, adiuncti ori actuari, se primésca dela 1. Noemvre 1863 pe anu adause la salare cate 150 fl., mai incolo fiacare adiunctu, careia è incredintiata purtarea oficiului de judecatoriu primesce unu adausu de 300 fl. v. a., ceilalti oficiali de conceptu, dela deregatoriile mestecate, care esercedia oficiu de judecariu in parte s'eu intregu inca primescu, adause corespondiatóre.

Dupa acesta se primesce intregu bugetulu minist. de justitia cu 9.478,969 fl. si ad. I. conducerea centrala cu 201,000 fl., II. administratiunea justitiei cu 259,777 fl., III. administratiunea justitiei cu coróna 8,533,935 fl., IV. spese extraordinare pentru didiri noue 70,023 fl., V. adausele amploiatiloru judiciari cu salariu mai micu 313,425 fl.

De aci urmá desbaterea bugetulu de marina si se primi si acesta dupa propunerea comisiunei subtragunduse dela 69 corabii de resbelu proiectate 20 si personalulu dela 5096 la 3966.

In 3. Dec. se primesce bugetulu marinei de comerciu cu 1,427,523.

Baritiu la desbaterea bugetulu „ministeriului de comerciu“ lea cuventulu si dice, cumuca la dorintiele si asteptarile respicate de catra casa in an. tr. si sustienute acuma are voia a mai adauge unele dorintie in numele Ardealului. Tier'a acésta totudéuna a cumparatu si consumatu manufactura germana si anumitu Brasiovulu si Sabiiulu le-au esportatu si in Orientu precumu si Bistritia catra Rusi'a. Negociulu acesta ar' fi trebuitu se inceteze suptu influinti'a cea mare a Rusiei in Principate. Consulatele nóstre nu mai potea scuti de ajunsu pe suditii austriaci, ceea ce sili pe multi negutiatori a emigra la Brail'a, Galati si Bucuresci si a se pune suptu protectiunea rusésca si prin acésta se scósera din tíera capitaluri mari. Elu nu vre a invinovati pe regimulu presentu, ci numai a semnalisa acea impregiurare, cumuca in partile acelea nu se dá aparare de ajunsu negociului. Consulatele se ocupa prea multu cu politic'a mai inalta (-) si ar' fi de doritu, déca ele si ar' intórce atentiunea mai multu la comerciu. Elu descrie tóte neajunsele si pedecel care sleiescu negociulu catra Principate si in urma face propusetiune, cá in. casa se'si dechiaré dorinti'a s'a a-supr'a acestoru obiecte, pe care le si da in scrisu

presiedintelui si acesta apromite, ca le va pune la pertractare la desbaterea speciala.

Br. Riese Stallburg mai adauge, cumuca vamile apasa fórte tare industri'a agricola, si propune, cá regimulu se aiba inaintea ochiloru protecti'a productiunei patriotice la incheierea de tractate comerciale; ceea ce inca se relega la desbaterea speciala.

Dupa resolvarea altoru posturi mai mici, d. e. institutul de economia ruralu in Altenburg cu 41.538 fl. si o acoperire de 26.497 fl., pentru cultur'a tiei 156.005 fl. pentru capitaniile montane 213.414 fl., posta, telegrafu etc. se luara propunerile dep. Baritiu la pertractare, inse v. pres.

C. Schmidt, comesulu natiunei sasesci, dupa ce si respica speranti'a, ca caus'a drumului de feru va intrá din stadiulu dorintieloru in realitate, incatu pentru celelalte dorintie a le lui Baritiu, dise, ca inca nu sunt cópte de a se rezolva si propune, cá se se incredintieze unei comisiuni pentru preconsultare.

Kalchberg dice, ca regimulu scia bine de neajunsele descoperite de Baritiu si le a luat in consideratiune, inse astadi nu se póte lua inainte deslucirea impregiariloru presente celoru incalcite. Regimulu toema pentru acésta a transmisu unu comisarulu si in principate si la Constantinopoli, cari se si traga informatiunile necesarie. — Ce privesce la drumulu de feru, apoi regimulu e de convingere, ca Austri'a numai atuncea va fi si va remané mare potere, déca si va intinde pentele de feru (sinele) pana la mari. — Drumulu de feru alu Ardealului e faia indoiéla o cestiune imperiala (bravo in drépta) si crede ca póte apromite, ca inca in decurgerea sesiunei acesteia se va lua inainte, (aplausa vii in drépt'a); dorintiele lui Baritiu se reléga la comisiune. Si in urma propunenduse pentru sesiunea viitoare si resp. pentru diete — dupa competintie — compunerea unei legi pentru scutirea tiérinei, pentru ape, pescuitu, si introducerea legi Silvanale in tóte partile, se incheia siedintiá.

Vien'a, 18. Noemvre. ... Me re'ntorcu la acelu casu fórte neplacutu, despre carele iti atinsesemu cate ceva in 4. ale acesteia si care vedu, ca s'a publicatu in Nr. 104 alu Gazetei, adeca la „politi'a romanésca“ de aici. Am fostu disu atuuu, ca voiescu a me informa bine despre starea lucrulu, pentruca nu voiescu a me informa numai dupa faime usiore si dupa vorb'e seci. Eata inse, ca pana una alta ulcóra inveninata sparse in Nr. 91 alu „Concordiei“ din trei parti, eara intr'aceea aici inca se demasca si desveli intrig'a in tóta golatatea sa, in cat nu me indoiescu, ca pana acum v'au si informat alte doua trei condeie despre tóta starea lucrulu, (Nime R.) pentrucá asiá se ve sciti intocmi si, se nu suferiti a se arunca si prin foile publice semintia periculósa a unei rupturi natiunale, ale carei urmari nu se potu prevedé, precumu nu le-au potutu prevedé odinióra calugarii din Blasiu si protopopii, candu au datu ocaziune la esilarea episcopulu Samuilu, séu candu mai tardiu au silitu pe regimu pentru cá se'i arunce sub varg'a cea apriga a episcopulu Bobu, cumu si cá in a. 1850/1, candu cu remustratiunile lui Barnutiú si Papiu in-template la universitatea de aici s. a. s. a.

Ceea ce sta in susu atinsulu Nr. alu Concordiei ati vediu. Eu din parte mi trecu preste „Cazani'a“ cea lunga dela Ternave, precumu o numi unulu, din cauza, ca cu tóta bun'avonintia nu e cu potintia se gasesci in ea vreunu simbure de idei bine lamurite, pentru cá se scii cu ce omu ai a face. Intr'aceea se pare, ca acelu bunu crescinu a voitu se imbrace in cuvinte o suma de sciri, informatiuni, adeverate, false, interesante si necalite, pre care din timpu in timpu le a priimitu din pregiurulu dietei ardelene inca mai nainte de a se stempera parocsismulu friguriloru politice, care trebue se apuce mai multu séu mai puçinu pe ori-ce omu, caudu dupa tacere impusa, silita de 10—16 ani incepe mai anteu a si deschide gur'a spre a vorbi despre afaceri publice. Ci mai in scurtu, ca acea „Cazania“ nu ne privesce pre noi, eara cei „7—8“ catra carii mai vertosu e adresata, stau multu mai pre susu in poterile loru spirituale de catu cá se aiba trebuintia de alti advocati aparatori.

Totu asemenea asiú poté trece si preste pascuilulu publicatu totu in acelu Nr. alu „Concordiei“ subsemnatu „Opincarii etc.“. — Afla deci si se afle toti paratii si rudeniile studentiloru romani din Vien'a, cumuca din tóta tinerimea numai doi insi s'au destinsu cá agitatori si anume unu banatianu si unu ardelénu, care pre catu scimu stá órecandu sub protectiunea Sabiului, amendoi studenti vechi de cate 6—8 ani in universitate, despre carii nu mai scia nimini, candu

voru incheié carier'a loru. Acei doi domnisiori s'au incercatu a înduplecá pe tinerime cá séu se subscrie o adresa de multiamita catra majoritatea romanésca din dieta reprezentata cumu credu ei prin Sipotariu-Popea-Popasu, séu o adresa de ne'ncedere catra cei 7—8 insi; dupa-ce inse s'au convinsu, cumuca tinerimea romanésca de aici nu vrea a se amesteca neci-decumu in intrige politice, neci a si compromite viitorulu pentru totudeauna, atunci se apucá unulu din cei doi si avú frunrea de a se adresa cu pascuilulu seu elu singuru in numele toturoru catra D. vice-presiedintele gubernialu. Dupa-ce inse Es. S'a tramise pascuilulu spre publicare la „Concordi'a“ tinerimea nóstra adunanduse la unu locu, nu se lasá pana ce nu descoperi pe auctorulu pascuilulu, carui apoi i se dete lectiunea ce i se cuveni dela camaradii sei, o lectiune, pe care cela credu, ca o va tiené minte in tóta viéti'a sa. In modulu acesta simtiulu celu sanatosu alu tinerimii abatú dela sine pericolulu inveninarii sociale si nationale, cumu si chiar' pericolulu personalu; ceea ce se fia sciutu spre odichnirea parintiloru si a binefacatoriloru loru.

Acestea date mi se impartasira din trei parti mai totu intr'o forma.

Vei fi mai aflatu inca si aceea, cumuca articululu de lege sunatoru pentru limba asiá cumu a venitu in susu dela dieta, bunu, reu, moderatu, nemoderatu, in regiunile mai nalte a datu preste nisce dificultati, in catu acelasiu neci pana astadi nu e sanctionatu.

Se trecemu la celalaltu pascuilu esitu mai anteu in jurnalutiulu „Conventiunea“ din Bucuresci, apoi reprodu su in „Concordi'a.“ Dta ilu vei fi cetitu *) si vei fi vediu. ca acelasiu nu e altu ceva, decatu unu extractu din program'a partitei unionistice magiare, amestecata cu program'a numitá Klapka-Rosetti constatóre din cinci puncte aduse mai anteu la a. 1859 de catra Klapka in Moldavo-Romania, imbraciosiata de redactorulu Romanului, propagata si prin secuimea din Ardealu, intemeiata pe o confederatiune magiaro-romanésca cu resiedinti'a candu la Bud'a-Pest'a, candu la Bucuresci. Cetindu mai anteu acea secatura, unora lea venitu a crede, ca scriitoriulu ei a scapatu de curendu séu din turnulu smintiloru dela Vien'a, séu dela Marcuti'a din asia numitulu Balamucu; altii inse me reflectara, ca scriitoriulu din „Conventiune“ trebue se fia vreunu spionu din accia, carii sau in scriutu vreunei politii secrete a vreunui statu mare si ca scopulu articululu seu ar fi a sondá terenulu, a pipai pulsulu arteriei romanesci, a cerca óresicumu pe romanii de sub sceptrulu austriacu, pana in catu ar' fi ei aplecati a luá parte la o revolutiune anti-austriaca, din care cauza elu se preface cá si cumu iar' pareá fórte reu, ca romanii ardeleni au tramisu deputati la parlamentulu austriacu si n'au astepatatu tempulu, candu ar' fi fostu se aléga séu pentru Bucuresci, séu pentru Pest'a ori Debrecinu. Aci imi aduseiu aminte, ca spionii muscalesci inca sciu se vorbésca si se scrie minunata in manier'a in care e scrisu acelu articulu clandestinu. Numai se pare, ca spionulu 'ia lipsitu un'a, adeca o cunoscentia mai esacta de persóne. De aici vine, ca voindu elu a compromite in ochii romaniloru pe episcopulu Siagun'a si pe Baritiu, face mai anteu gresiél'a, ca pune pe unu absolutistu de profesiune si pe unu reformer totu de profesiune in aceeaasi categoria, eara apoi de alta parte vrea a compromite in ochii regimulu austriacu de susu pana diosu pe DDnii Andreiu Mocioni si Vic. Babesiu, eara anume pe acestu din urma in calitatea s'a de amplotu austriacu, de familistu cu siepte prunci, omu persecutatu de unguri mai alesu de candu cu diet'a din 1861, persecutatu toema si de sórte, eara acum persecutatu si de o clica blastamata, carea pe elu si pe D. Mocioni voiesce a'i innegri.

Ne place a crede, ca „Concordi'a“ inca va consimti la opiniunea nóstra si va cercá se repare ceea ce s'a stricatu prin intrig'a reproduca dupa conventiune *) neci va suferi cá séu fanaticismulu séu spionari'a se se póta alatura vreodata de colónele sale.

Timpurile sunt grele; privegheti! —

*) Ba si condemnatu incatava, fienduca e compromitatoriu, din care cauza si facemu atenti pe ómenii cei ce dau asia lesne cu bard'a in luna, cá déca nu ne facu neci unu bine, celu puçinu se nu ne compromita din seninu si ei, ca avem noi destui corbi, cari ne totu scotu ochii cu tóte nemicurile luate chiaru si din ventu, si din visurile de nópte!!

R.

*) Misielesce; intipuitive, ca cineva si ar reci gur'a, ca barbatiloru acestora, cari se luptara si se mai lupta atata

„Napoleonu III. si Congresulu.“

Suptu acestu titlu aparù de vr'o cateva dile o noua brosiura in Parisu. „Monitorulu“ s'a grabitu indata a denega scrierei acesteia ori ce caracteru oficiosu si a o pune in categori'a celorlalte brosiuri efemere, cari de vr'o cativa ani incóce la orice ocaziune aparura, cumu de e. si cea inainte de resbelulu italiano-austriacu. Dar tocmai grabirea aceasta din partea „Monitoriului“ da acestei brosiuri o mai mare importantia. Se vedemu ce contiene.

Contientulu brosiurei se póte reduce mai in scurtu la urmatórele doue puncte: 1) Ludovicu Napoleone, monarchulu celu mai pacinicu si liniscitu, avú fericit'a idea a propune unu congresu european, prin care evitanduse ori-ce resbelu s'ar puté consolida pacea Europei pe mai multi seculi; 2) daca iuse ceilalti monarchi voru fi atatu de inderetniçi si reutatosu, incatu nu voru voi se accepte acestu congresu, a carui realizare diace chiaru in interesulu loru, atunci resbelulu este inevitabile; Europ'a asiadar' are de a alege intre congresu si resbelu. Acestu este cuprinsulu brosiurei pe scurtu. Cercandu a intra mai in detaiu in acésta scriere, aflamu la inceputu urmatórea caracteristica a suveraniloru europeni cu coloru fórté drastice:

„Cuventulu de tronu din 5. Noemvre, pronunçiatu in numele Franciei, se adreséza catra Europ'a intréga, catra popóre cu dorintiele loru legitime, catra suverani cu drepturile garantate, cu unu cuventu catra mari si mici, catra indreptatiti si ne-indreptatiti.“ Va se dica unii dintre suverani sunt in dreptuile loru, basate pe tractatele dela 1815, altii n'au neci unu dreptu séu au trecut peste aceste drepturi — precumu Rusi'a in Poloni'a. —

Vorbindu apoi despre tractatulu dela 1815 si rezultatele lui, dice: „Prin acestu tratatu fiasce care suveranu dobandi dupa influentia si capacitatea ministriloru sei o particea de terenu si de locuitori obliganduse ai governa dupa prescriptele santei evanghelie. Dupa aceea otarira in cointielegere, cá ori-unde s'aru ivi vr'o revolutiune se intrevina una din puterile contractante, fara cá se se determine, ca in ce feliu de revolutiuni se aiba locu o asemenea intreveniune. — De institutiunile politice, care erau se se introducea la acele populatiuni de diverse origine si obiceiuri, care acumu se veduira unite suptu sceptrulu vreunui dintre suverani, nu si pré batura capulu. — Nece unulu nu s'a ganditu, ca si incuiba in senulu seu revolutiunea. pe care credea, ca ar' fi potolit'o.“ — De aici ferberea si nemultumirea generala, care curendu dupa incheierea acestoru tractate se manifestà in mai multe parti ale Europei, ear' mai cu séma in Itali'a, Greci'a si Poloni'a. De aici inconsecintia puteriloru compactante, de cate ori voiau se intrevina spre sugrumarea acestoru revolutiuni.

Medicin'a tuturoru calamitatiloru si nemultumiriloru — urméza autorulu brosiurei — va fi congresulu acestu european. Ce se atinge de dificultatile formale aceste voru fi lesne de inlaturatu, ca-ci Franci'a nu va persiste de feliu, cá congresulu se se tiena numai decatu la Parisu. Puterile europene se voru puté lesne si altufeliiu cointielege si apoi se va trata despre o desarmare generala. Pe lenga aceasta chart'a Europei trebuie se se reguleze. Inse peste punctulu acest'a trece autorulu nostru asia de repede si cu atata finetia, incatu numai unii cetitoriu mai atentu nu-i va trece din vedere, ca aici diace la mediulocu teori'a nationalitatiloru. Apoi vine vorba despre diversele cestiuni, care s'aru puté trata la acestu congresu, de unde urméza, ca congresulu se va ocupa de fórté multe si merunte. Autorulu nu si face neci o ilusiune, ca congresulu de feliu nu se va realiza, daca diversele puteri ar cere se li se impartásiésca mai anteu programe detaliate. Franci'a s'aru puté teme, ca cá si la 1815, s'aru puté nasce vreo coalitiun' in favóre si spre aperarea acestoru tratate, dar' atunci Franci'a va trebui se incépa indata lupt'a. In fine brosiur'a incheie in modulu acest'a:

„Déca puterile cele mari nu voru puté séu nu voru voi a se cointielege si congresulu va deveni imposibile; déca ele si voru incheie astufeliiu unic'a cale, oare duce spre pace; déca diu inderetnicia voru a sustiené unu trecut derimabilu si mai surpatu, si voru apuca astufeliiu calea, care mai curendu

séu mai tardiu duce la resbelu, atunci Franci'a si Imperatulu voru opune resbelu in contra resbelulu si voru cauta incaí cá acestu resbelu se incépa pana-ce impresiunea mesagiulu, din 5. Noemvre nu se va sterge din memori'a popóreloru. „Resbelu asia-dara pentru resbelu — si daca natiunea si politic'a cere, acestu resbelu se se incépa inca in primavéra viitória.“ —

CHRONICA ESTERNA.

ROMANIA. Cele mai importanti proiecte s'au depusu in sied. de eri pe biuroulu camerei. Presied. cabinet. a datu lectura mesagiului, pre lenga care se alatura proiectulu pentru organizarea armatei, retragundu proiectulu ministeriului trecut. A cerutu prin altu mesagiu unu creditu de 7,980,000 pentru cumpararea de arme si echipamente, altulu de 3,240,476 pentru intretinerea granitiloru de dincolo de Milcovu, cari au a se intocmi dupa sistem'a celoru de dincoce de Milcovu. Altu creditu de 8 sute mii lei pentru infiintierea unei fonderii de tunuri. Cu unu altu mesagiu a datu proiectulu despre cumululu de functiuni. Ministrulu justitiei a datu cetero la doue mesagie, pe lenga cari se alatura proiectulu pentru libertatea individuale, si pentru respectulu domiciliului. Ministrulu lucrariloru publice a depusu unu proiectu pentru concesionarea caloru ferate de dincoce de Milcovu date provisoriu de guvern, promitendu, ca va aduce unu altu proiectu si pentru cele de dincolo de Milcovu si cu care se ocupa acumu. Asemene a mai datu inca unu proiectu pentru exploatarea minelor, minieriloru si carieriloru.

Alte proiecte numai puçinu interesante, ce s'au depusu, sunt:

Proiectulu pentru infiintierea camerelor consultative de agricultura si a unui consiliu generale superioare.

Proiectulu pentru acordarea unui creditu de lei 492,500 in computulu sumei alocate prin budgetulu anului viitoriu 1864 pentru acomptarea carausiloru transportatori de sare la schelele Danarii pentru 12 mil. 7 sute mii oc'a.

Proiectulu pentru constatarea si lamurirea dreptulu de pensiu a 52 de persóne.

Proiectulu pentru sanctionarea crediteloru suplimentarie deschise diferiteloru ministerie pentru exercitiulu aniloru 1862 si 1863 spre intempinarea cheltuieliloru reclamate de diferite servitii.

Proiectulu pentru infiintierea dreptulu de esportatiune.

Proiectulu pentru unu creditu de 69 mii 600 lei pentru personalulu delegatiloru ce trebuie a se numi spre confectiunarea roluriloru patentabililoru din tíera.

Proiectulu pentru infiintierea dorobantiloru in Romani'a de dincolo de Milcovu si formarea actualiloru gendarmi intr'unu regimentu de husari, si unu escadronu de gendarmi pentru orasiulu Jasi.

Proiectulu asupr'a regularii definitive a budgetulu exercitiulu 1860 partea de dincolo de Milcovu.

Bucuresci, 21/11. Noemvre.

Tíer'a se ocupa si de unu pasagiu alu cartiei albastre, unde se dice, ca „guvernulu francesu va da a se intielege cu Póit'a si cu celelalte poteri garante spre a inlesni reformele, a carora oportunitate s'ar fi recunoscutu. Acesta oportunitate este fórté adeverata, inse fara a nu recunosce simtiemintele generóse ale Imperatulu Napoleonu, poporulu Romanu se neodichnesce, ca o revisiune a chartei sale nationale, s'ar tienti fara concursulu tieriei.

Elu considera, ca conventiunea nu trebuie se astepte reformele sale decatu numai dela natiune; si elu insusi se radiema chiaru pe acésta declaratiune a chartei albastre, „ca Europ'a lasa natiunei romane grigi'a de asi prepará ea insasi viitoriulu seu.“ — Déca in regiunile superioare, sau ivitu deosebiri de simtieminte, puterea esecutiva si poporulu au remasu linistiti (pacinici) si onorabili fiacare in sfer'a sa. — Tóte atacurile au venitu numai dela coalitiune: — neci o resbunare nu s'a ecerceatu, si puterile garante nu au neci unu resonu de a pune la indoiéla cumpatarea principelui si a poporului. Despre acésta cestiune a cartei venete tota lumea e totu de aceeaasi parere.

Se vorbesce chiaru de unu proiectu de adresa, care va esi dela adunare, care ar' avé de scopu a induplecá pe guvernulu francesu se fia de parerea Romaniloru.

Asteptandu dara, guvernulu procede la reformele practice. Elu decretédiu libertatea comerciului, a paneriei in Bucuresci. — De aici inainte pitarii potu vinde pana cu pretiulu, carelu vreau, si deaca o vendu prea scumpu, municipalitatea va luá mesurile necesarie spre a provisioná capital'a, cu unu pretiu cuviintiosu.

pentru drepturile nationale in contra si a serbiloru si a maghiariloru, li s'ar ascrie din reutate misielósa, si din seninu d. e. rol'a de capi ai unei revolutiuni — risum tenentis — maghiaro-romane, spre a le nemici numai influenti'a intre ai sei in caus'a aperarei drepturiloru legale, apoi ce ati mai tiené de astufeliiu de creaturi? — Dar Seneca cu: „sed canes non nisi latrare sciunt!“ a sciutu astupa gurile sierpiloru. —

Pitarii suntu indatorati de a avé in magazine o reserva de farina si de bucate, care se ajunga spre a sustiené productiunea lor in tempu de o luna si diumetate. — Cestiunea dreptului arestareii pentru datorii; 46 voturi in contra la 36 au tramisu proiectulu estu de lege spre ecsaminare buroului. S'a speratu unu momentu ca creditorii boieriloru, asia de indelugatu protegiati prin privilegiu, ar' fi ajunsu a gasi unu mediulocu de a se desdamna, inse ventulu s'a schimbatu: 3 burouri dintre cinci respingu acést'a lege — si speranti'a a disperitu.*)

Aicea este platirea datorieloru, cá cestiunea rurala. Boierii nu voiescu se plátésca mai multu politiele lor, ca-ci ei nu vreau se emancipédie tieranii lor. Acésta este iubirea bine ordinata, care incepe dela sene insusi. Votulu universalu va fi singurul leacu la acést'a resistintia a oligarchiei; -- inse ea va respinge reform'a electorala, din aceea cauza, ca acésta reforma va trage la sinesi pe toti ceilalti. Si pentruce conventiunea arunca grijea de a nimici abusurile, tocma pe acei ómeni, cari au celu mai mare interesu de ale eternisa? Acesta e unu cercu vitiosu si nu ne aflamu aprópe de a poté scapa de elu.

Acumu se desbate asupr'a adresei, care capatá o contra adresa moderata subscrisa de 37 abtienti cu D. Boerescu in frunte; ear' min. Cogalniceanu dede unu frecusiu fórte resonabilu coalitiunei pentru nedumerit'a vorba, ce porta in adres'a ei, pe care o scimu din Nr. tr.

TURCIA. In tóta Turci'a a re'nceputu a ferbe si a se inflá aluatulu nedependintiei. Inceputulu se facu:

Insurectiune. Ori ce asuprire preste mesura séu ori ce actia neplacuta produce reactia. Locuitorii Albaniei ne mai potendu suferi apasarile, ce se totu inmultira pe gatulu lor din partea pasiei de Scutari, care lenga celea multe si apasátóre despoieri mai adause o contributiune de 8 % si la produsele din lant'u si la mediulócele de traiu, s'au conjuratu intre sene, si nunumai crestinimea, ci tóta poporimea: turci, greci, latini, indata dupa ce se publicá nou'a contributiune inchisera tóte boltile; si capii poporului adunara pe acesta in cete mari si mici, dupa cumu se pregatisera, in tóte locurile cele mai capitale ale Albaniei si se consultara, ce ar' fi de facutu in contra pasiei. Au telegrafiatu la guvernul, cá se se

*) Ecce diu'a buna cumu se vede de demanétia; roguve mai cetiti corespondintia din Nr. 111 si nu ve lasati insielati in credintia, ca coalitiunea ingrisesce numai de plapoma, ear' tier'a si natiunea le sunt numai machine la scopulu egoismului lor, pe carelu botéza apoi cu polecire de libertate constitutionale!
Red,

incunoscintiedie, déca ordinatiunea aceea a venitu de acolo, inse totudeodata si declarara, ca de voia neci odata nu voru implini pretensiunile acestea nedrepte. Ei mai facura intre sene o promemoria, juranduse unii pe altii, ca la mesuri tirane cá acestea nu se voru mai supune neci odata. Agitatiunea s'a latitu preste totu si toti vorbescu, cumuca lepadendu jugulu portii, imp. Austriei le va fi scutitorulu viitoriu.

Pórta vediendu, ca insurectiunea cresce, tramise 20 mii armati la Scutari spre a intimpina reulu, care cresce in tóte partile. — —

Congresulu europeanu a intratu in stadiulu de ingrijire. Napoleonu cugeta, déca Angli'a iea pusetiune curatu egoistica, Franci'a inca are dreptu a face asemenea; o depe-sia in sensulu acesta a si mersu la Turinu cu D. Malanet.

Intre tóte, respunsulu papei, ca va merge neconditionatu la congresu, apromitendu tóta influinti'a sa morala spre a face acceptabile principiile pazei si ale dreptatiei; apoi pregatirile demandate la Marsili'a pentru primirea papei la congresu, nu curma speranti'a pentru intrunirea congresului, cu tóte, ca se scrie, cumuca Napoleonu cu Çearulu va asiediá de sene caus'a Poloniei scl., precandu altii dicu, ca M. P. Constantinu, care trece dela Vien'a la Monachiu si Stuttgart, pregatesce si re'noirea aliantiei.

Danimarc'a vré congresu europeanu in Londonu pentru regularea cestiunei dane-germ. si Angli'a cu Rusi'a se nvoiesce.

Caus'a Holsteinesa au invapaiétu totu sufletulu germanu si adunarea federatiunei au decretatu a tramite esecutiunea si s'a si datu ordine de pornirea trupeloru la Holstein. Sacsioni'a inca a tramisu contingentulu; ear' Danesii se gatescu a'i primi cu arme.

ITALIA. Date infricosiate despre armarea Italiei cetimu in „Fremdenblatt“: 600 mii guardia nationala e pregatita si 500 mii se afla si provisionate cu armaturi. Fonderi'a e in stare a produce pe luna cate 300 tunuri. Din guardia la 200 mii se face mobili si fabricele de corabii si au inmultitu lucratorii de speriatu, cá cum ar' fi la usia prorumperea resbelului.

Cursurile la bursa in 12. Decembre 1863 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 69 cr. v. a
Augsburg	—	—	118 „ 50 „
London	—	—	118 „ 75 „
Imprumutulu nationalu	—	—	80 „ 90 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	74 „ 25 „
Actiile bancului	—	—	786 „ — „
„ creditului	—	—	184 „ 50 „

Obligatii desarcinarii pamentului in 16. Noembre 1863:
Bani 72.50 — — Marfa 73.—

Invitare la prenumeratiune scl.

Neci noi, neci proparentii nostrii de vreo cateva secle incóce n'au traitu o epóca atatu de interesanta, cumu e acésta, ce ne sta d'inainte — si pe care trebue se o numimu epoc'a lupteloru pentru invingerea crizei bóleloru politice, care au secatu medu'a vietii la atatea popóre blasine; epoc'a straformarii é acésta, a prefacerii ilusiuniloru in realitate, epoc'a, care dospesce o fericita viétia pentru toti, cati o voru folosio cu privighiere neadormita, cu manecarea de deminétia, cu resemnatiune decretata la activitatea, care ni se deschise pe campulu tuturoru drepturiloru politice, prin parintésca iubire de dreptate a pre-gloriosului nostru imperatoriu. In man'a nóstra ne e data dar' sórtea viitorului nostru. Deci inainte! Inse cumu ne vomu sará asia vomu mancá; sarea nóstra e intieleginti'a, e mintea sanatósá in corpulu intregu, care numai de una mai are mare lipsa, de concordia! si de: invingete pe tene insusi! Doctore vindecate pe tene insusi!!! Ne inaltiamu in fruntea altora si corpulu nostru e plinu de putrédiunile patimiloru, ambitiuniloru si pruritului de resbunare si stralucire pe contulu derepenarei famei si umbririi activitatii altuia? — Si cives? hucusque licet!

Aideti dar' se ne mai devotamu fiacare in sfer'a sa binelui publicu, lepadandune vestumintele de orce ipocrisia. Cine vrea dintre noi se fia mai mare, se fia tuturoru servu; si asia se ajutam cu totii, se impintenimu orce intreprindere; se salutamu orce idea salutara, or din ce gura ar esi ea; si uitandu tóte pentru inviere se nu mai plutimu, ci se ne unimu poterile, facundune cu totii servi natiunei, ear' nu domni comodi si indiferenti in capulu servitórei de eri!!! —

Redactiunea isi supune éراسi servitiale sale tuturoru intereseloru natiunei, patriei si tronului in tóta santiani'a consciintii, candu deschide prenumeratiune si pe an. 1864 la foile redigate de ea. Ear' conditiunile remanu acelesi, dar' ele voru depinde si dela mai caldurós'a imbraciosiare a organului acestui de publicitate, care vighiéza diu'a si nóptea cá unu satelitu fidelu alu intereseloru comune. —

10 fl. pe anu, 5 fl. pe sem., 3 fl. pe ¼ anu. In tieri esterne 16 fl. m. a. pe anu, 8 fl. pe sem.

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
JOANNE GÖTT.